

'Feel free.' Als ze ruimte hebben, dat ze die dan benutten en er fantastische dingen doen. Maar ze kunnen niet verwachten dat de overheid die fantastische dingen ook een voor een gaat subsidiëren. Wij subsidiëren hun rol, en als ze vinden dat de rol die ze moeten spelen groter is, dan is dat geen enkel probleem, maar daarvoor moeten ze niet bij de Vlaamse Gemeenschap zijn. Tenzij onder de vorm van de variabele subsidie. Dat zaait misschien onduidelijkheid: dat we wel een stevige variabele subsidie in het vooruitzicht stellen, maar toch duidelijk rollen afbakenen en de centra categoriseren. Totnogtoe is het altijd omgekeerd geweest: de overheid subsidieerde wat men lokaal deed. En als men lokaal reusachtige ambities had, dan kon men relatief veel geld krijgen. Maar er zijn grenzen aan zo'n systeem. Als je ziet dat we nu amper 400 miljoen aan de culturele centra kunnen besteden – zo'n 10 à 12 procent van de omzet van de culturele centra – dan begrijp je dat de lokale ambitie nooit in verhouding gestaan heeft tot de subsidie. De lokale beleidsruimte was groot en blijft groot.

De hele discussie over de categorieën is erg relatief, want de subsidie die wij aan de culturele centra geven is, zoals gezegd, slechts een fractie van hun omzet en door het nieuwe geïntegreerde gemeentelijk cultuurbeleid zullen ze finaal meer middelen krijgen dan nu. Het is niet dat ze niet kunnen blijven werken of zo. Het gaat enkel om de status: run je een lokaal cultureel centrum of een regionaal? En dat is psychologisch wel moeilijk, maar het illustreert wel een ander punt. Bijvoorbeeld: je werkt in een klein cultureel centrum en je doet er fantastische dingen, maar je loopt met je kop tegen de muur, omdat je raad van bestuur of je politiek bestuur je niet wil volgen, of omdat je te hoog mikt. Wat doe je dan? Je zoekt een andere job, een plek waar je je creativiteit wel kwijt kunt. Als je in een kunstencentrum zou werken, dan zou je een eigen subsidiedossier indienen om op die plek te doen wat jij wilt. Ook daarin ligt het verschil tussen een publieke voorziening en een kunstorganisatie. Want, als jij in een kleine gemeente werkt, zoals bijvoorbeeld Lint of Opglabbeek, moet dat gemeentebestuur dan 10 miljoen krijgen omdat jij daar werkt? Of moet jij je creativiteit ontwikkelen op een plek waar dat het juiste publiek vindt, waar je veel meer contact hebt met artiesten, m.a.w. in een verstedelijkte context? Dat is de cruciale vraag.

Wat het ontwerpdecreet eigenlijk doet, is

de hardheid van die vraag in een indelingsgrond omzetten en er tegelijkertijd een kwaliteitsbeoordeling aan koppelen. Iedereen in de sector is daar bang van; zij willen hard geld en rechtszekerheid. Wij blijven hen prikkelen want ondanks het aspect 'publieke dienst' of 'voorziening' moet er een kwaliteitsverschil gedefinieerd kunnen worden. Het zijn culturele centra, maar van mij mogen de goede mensen er ook uitspringen. Dienstverlenend zijn staat niet noodzakelijk haaks op een artistieke ontwikkeling.

Coördinatoren

Etcetera: Een sleutelrol daarin is weggelegd voor de nieuwe 'cultuurbeleidscoördinatoren'. Is er al duidelijkheid over het profiel van die mensen?

Caron: Afhankelijk van de grootte van de gemeenten heb je natuurlijk wel verschillende rollen. In de steden heb je iemand die vooral coördineert, en die maakt dat er een geïntegreerd beleid tot stand komt. In kleine gemeenten zal het veeleer iemand zijn die het gemeenschapscentrum exploiteert en een kleine aanvullende programmering maakt, die zich bezighoudt met de problematieken van het verenigingsleven en de infrastructuur. Het wordt ook een contactpersoon voor de particuliere initiatieven, iemand die 'on speaking terms' kan zijn met de kunstenaars, waardoor er ook een spanning kan ontstaan tussen die twee soorten culturele aanwezigheid in de stad. Eigenlijk willen we gewoon dat er discussie komt, dat er ruzie gemaakt wordt. De cultuurcoördinator moet iemand zijn met voldoende autoriteit. Hij of zij moet op hetzelfde niveau kunnen staan als de hoofdbibliothecaris en de directeur van de muziekschool. Als je daar de jongste en minst ervaren persoon bent, dan lukt dat dus niet. Je moet er wel stàan.

Het moet ook iemand zijn die de rode draad weeft, die ervoor zorgt dat de mensen samen rond de tafel zitten, zodat hun werking op elkaar afgestemd worden, en die een vertrouwenspersoon is tussen de politiek en het veld. Het is een vrij delicate positie, maar dat heeft allemaal veel te maken met het feit dat er vroeger veel eilandjes gecreëerd zijn door al die aparte decreten. En dat die opnieuw samengebracht worden zal zeker spanning en discussie teweegbrengen. Hoe kan je cultuur nu belangrijk maken, tenzij je erover begint te discussiëren? De coördinator is geen compromisfiguur, maar iemand die de aandacht voor cultuur in de gemeente aanzwengelt. Verroeste structuren van cultuurraden moeten doorbroken worden voor nieuwe vor-

men van overleg, plaatsen waar gediscussieerd kan worden over het cultuurbeleidsplan. En wij weten ook wel dat het op een aantal plaatsen oude wijn in nieuwe zakken zal zijn, of dat er gewoon niets zal gebeuren. Maar in andere zal er veel vernieuwing zijn. Met dat nieuwe beleid geven we tegelijkertijd ook nieuwe 'tools' aan schepenen, zodat de schepen van Cultuur niet meer de laatste schepen is. Dat beeld is al een tijdje aan het veranderen, maar er is nog veel werk. En ons ontwerp van decreet wil daarvoor een instrumentarium aanreiken. Als de schepen geld wil, dan moet hij een plan maken, en nadenken over wat hij wil gaan doen en wat niet. In het uitvoeringsbesluit gaan we bovendien vastleggen dat de coördinator de redactie van het plan voor zijn rekening moet nemen, zodat we zeker geen bureaus krijgen die hun diensten aanbieden. Vandaar dat het niveau van de coördinator hoog moet zijn. Bovendien zijn de criteria om subsidie te krijgen redelijk streng: je moet een plan schrijven en indienen dat over alle terreinen van de cultuur gaat, je moet een infrastructuur hebben. Je krijgt een behoorlijke subsidie, maar je moet er echt voor gaan. We mikken dan ook niet op 100% participatie op korte termijn; ik denk dat er op relatief korte termijn 150 à 200 gemeenten zullen meedoen. En we zullen ook streng toezien.

Op zich kost het nieuwe decreet weinig aan de gemeenten. Er is relatief veel financiële ruimte: cultuur is al met 2,5 miljard BEF (dat is 25%) gestegen sinds het begin van de legislatuur. Wij investeren nu in totaal 1,2 miljard BEF nieuw geld in de gemeenten. De kosten voor een cultuurbeleidscoördinator worden quasi integraal door ons betaald; daar bovenop krijgt men 40 BEF per inwoner, die men vrij kan besteden. Het budget voor de culturele centra zelf stijgt gering, maar dan wel voor 40 à 50 centra minder. Maar wanneer het opmaken van het beleidsplan ongelooflijke ideeën losmaakt, dan zal dat wel iets kosten. En daar is het ons ook om te doen, laat ons eerlijk zijn. Als je aandacht wil voor cultuur, dan gaat dat iets kosten; en ook op gemeentelijk vlak gaat het dan om een strijd tussen beleidsterreinen. Met het decreet zoals het er nu ligt jagen we niemand op kosten, maar gaan ze ver mee, dan zal het hen extra geld kosten. Wij willen gewoon dat cultuur stijgt op de rangorde van de gemeentelijke beleidsterreinen. En het is toch gewoon leuk dat je op landelijk niveau de dingen kan dynamiseren, zonder het lokale beleid al in te vullen. ●